Ner 32.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 16 *Marca v. s.* 1831 *Roku.*

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno.

Ogłoszenie.

Zgodnie z Naywyżey potwierdzonym proiektem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych, o zachowaniu od cholery w następném lecie, postanowiono złożyć *Czasowy Fakultet Medyczny* ze 34 Medyków, z liczby których powinno się znaydować: w Astrachaniu 4, Orenburgu 3, Saratowie 10, Nowo-Czerkasku 3, w mieście Samarze w gubernii Simbirskiey 2, w Nowogrodzie-Niższym 10, w mieście Rybińsku gubernii Jarosławskiey 2.

Pan Minister Spraw Wewnętrznych, na osnowie tego, uznał potrzebném ogłosić przez ninieysze, wszystkim wolnie praktykuiącym medykom, azali nie będzie sobie który z nich życzył, weyśdź do składu pomienionego Medycznego Czasowego Fakultetu, na warunkach następuiących:

1) Medykom, którzy oświadczyli życzenie weyśdź do składu tego Fakultetu, w czasie tey służby, ma bydź czyniona płaca: odstawnym, podług ostatecznie pobieranych przez nich wyznaczeń, o których oni powinni wyrazić w swoich prośbach, a ci, którzy zgoła nie służyli, podług wyznaczenia dla Sztabs-Lekarzy półkowych, t. i. po 700 rubli na rok.

2) Każdemu z wolnych medyków będzie wypłacano stołowych: Lekarzom po *dwa*, a Sztabs-Lekarzom, Doktorom i dalszym, maiącym rangi Sztabs-Oficerskie, po *cztery ruble* na dzień, przez cały czas znaydowania się ich w składzie tego Fakultetu.

3) Przy wysłaniu do mieysc wymienionych, prócz prohonow, będzie wydano na *podjem*: Lekarzom po *trzysta*, a Sztabs-Lekarzom, Doktorom i innym, maiącym rangi sztabs-oficerskie, po *pięć set rubli*.

4) Czas trwania tego Fakultetu ma bydź ograniczony do dnia 1 grudnia 1831 roku. Jeżeli w ciągu tego terminu nie wyniknie żadnych nieszczęśliwych zdarzeń: tedy Fakultet ten zostanie zamknięty, i medykom, którzy go składali, wydane zostaną prohony na podróż na powrót.

5) Życzący sobie weyśdź do składu Czasowego Fakultetu, w którémkolwiek z miast wyżey wyliczonych, obowiązani są przysłać prośby do Ministeryum Spraw Wewnętrznych, do Zarządu Cywilnego Jenerał Sztabs-Doktora *) z przyłączeniem dokumentow na medyczny swoy stopień z wyrażeniem teraźnieyszego mieysca ich przebywania.

6) Życzący mogą w prośbach swych naznaczyć sobie dwa albo i więcey z mieysc wyżey pomienionych, albo oświadczyć życzenie w ogólności weyśdź do składu Fakultetu.

*) *Въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ по Управленію Гражданскаго Генералъ-Штабъ-Доктора.*

7) Termin przysyłania próśb naznacza się nie poźniey, iak 3go kwietnia teraźnieyszego roku.

Podpisał: Sprawuiący obowiązek Jenerał-Sztabs-Doktora *S. Hromow.*

Stwierdził: Jenerał-Sztabs-Lekarz *D. Tarasow.*

Zgodno: Naczelnik Stołu

(podpisano) *W. Rębowski.*

Sankt-Petersburg dnia 11 marca.

W naywyższych ukazach J. C. M. do Rządzącego Senatu, wyrażono:

D. 28 stycznia. „Po przedstawieniu Ministra Skarbu, o konieczności niektórych przemian w Ustawie Tamożenney, iak dla ulgi handlu i osób szczególnych, tak i dla dogodnieyszego wykonywania działań tamożennych, Uznaliśmy za dobrą utwierdzić wniesione przez niego i przez Radę Państwa rozpatrzone Artykuły Dodatkowe do Ustawy Tamożenney. Przesyłaiąc ie do Rządzącego Senatu, Rozkazuiemy uczynić zależące z iego strony wypełnienie." (Wspomnione artykuły dodatkowe życzący mogą kupować w księgarni senackiey.)

D. 16 lutego. Gubernii wiatskiey, miasta Orłowa, 2giey gildy kupiec *Mitrofan Sincow*, nayłaskawiey mianowany radcą handlowym, po uznaniu za godnego przez Komitet Ministrów.

D. 17 lutego. „Dla wynagrodzenia tych strat, którym uległo miasto Nikołaiew, przez okoliczności, nieoddzielne od woyny przeciwko Porty Ottomańskiey, szczęśliwie skończoney, Rozkazuiemy: oprócz tych ulżeń, których to miasto używa pospołu z kraiem Nowo-Rossyyskim na mocy Ukazow Naszych, darować mu ieszcze następuiące ulgi:

1) Wszystkim przenoszącym się do miasta Nikołaiewa kupcom, którzy byli zapisanymi i przemieszkiwali w innych miastach, zostawić na dwa lata, zaczynaiąc od 1832go roku, ulgę od płacenia za handlowe świadectwa, które też wydawać im bezpłatnie, ale tylko tych gild, w których zostawali bezpośrednio do przeniesienia się i razem w takiém zdarzeniu, ieśli tam nabędą własność nieruchomą i ieśli nie mieszkali dotąd w Nikołaiewie pod nazwaniem kupców innych miast.

2) Oswobodzić ich na tęż liczbę lat od mieskich osobistych i pieniężnych powinności, prócz opłat iednakże, od nabycia własności przypadaiących.

Rządzący Senat nie zaniecha uczynić zależących od niego rozporządzeń około przywiedzenia tego do wykonania".

— *D. 21 lutego.* „Byłego Expedytora Departamentu Ministra Morskiego, piątey klassy *Wejdemejera*, pozostałego, przy nowém urządzeniu Ministeryum Morskiego, niemieszczonym na etacie i przyłączonego potym do Heroldyi, uwalniaiąc, na własną iego prośbę, dla choroby, zupełnie ze służby, naymiłościwiey mianuiemy Rzeczywistym Radcą Stanu."

— *D. 25 lutego.* Kassyer Departamentu Komissyonierskiego Ministeryum Morskiego, 9tey klassy *Dawydow*, w nagrodę szczególney gorliwości ku służbie, nayłaskawiey podniesio-

ny do 8mey klassy z należytém starszeństwem w tey randze.

— W naywyższym rozkazie, objawionym Rządzącemu Senatowi, przez P. Rzeczywistego Radcę Taynego, który zarządzał Ministeryum spraw wewnętrznych, Teodora Iwanowicza *Engela*, d. 7 lutego, wyrażono: „Jego Cesarska Mość, po naypoddańszém przedstawieniu Dowódzcy 6go Korpusu piechoty, Jenerał-Adjutanta, Barona *Rozena*, o gorliwości odznaczaiącey się, okazaney przez Trockiego Ziemskiego Sprawnika, Maiora *Łozowskiego*, w dostarczeniu Wileńskiemu półkowi pieszemu wszystkich sposobow do rychłego wyruszenia z mieysca kwaterunku, i w czasie marszu tego półku przez powiat Trocki, naywyżey rozkazać raczył: oświadczyć Ziemskiemu Sprawnikowi *Łozowskiemu*, Monarsze, Nayjaśnieyszego Pana zadowolenie.” (*G.S.*)

Anglia.

Londyn dnia 4 marca.

Papiery publiczne. Konsolidy, $75\frac{5}{8}$.

Parlament. Izba Niższa.

Na posiedzeniu dnia 26 żadne interessuiące przedmioty nie były roztrząsane. Posiedzenie dnia 28 zaięte było objaśnieniami P. *O'Connell*, w rzeczy iego processu: utrzymywał on, że nigdy zgoła nie miał chęci wchodzić w układy z rządem, i zaprzeczał temu, iakoby w tey mierze którémuś z przyiacioł dawał polecenia. Przeciwnie dowodził P. *Stanley*. P. *O'Gorman Mahon* wziął stronę P. *O'Connella* i powstawał przeciwko proklamacyom lorda namiestnika Irlandyi.

Reforma Parlamentu.

Posiedzenie dnia 1 marca. Nigdy izba niższa nie miała tak licznego zgromadzenia, nawet w czasie processu królowey. Około godziny szóstey, wszystkie bez wyiątku mieysca zaięte były w kaplicy ś. *Stefana*.

O godzinie szóstey punktualnie, lord *John-Russel*, któremu ministeryum poruczyło złożyć izbie proiekt reformy parlamentowey, wszedł śrzód powszechnych okrzyków, i na wezwanie *mowcy*, w nader długiey mowie wyłuszczył pobudki i szczegóły śrzodków, przez rząd proiektowanych, do nowego urządzenia wyborów w Królestwie Zjednoczoném.

Wyraziwszy obawę swoię, iakiey doświadcza, przystępuiąc do rzeczy tak wielkiey wagi, a razem tylą trudnościami naieżoney, lord *John Russel* oświadcza, że śrzodki, o których w imieniu rządu zdawać ma sprawę, pochodzą od ministeryum całego i iednomyślnością postanowione zostały. Żwawe podniosły się spory, z powodu oświadczenia pierwszego ministra, iż on przedsiębierze proiekt, któryby się podobał opinii publiczney, nie narażaiąc instytucyy kraiowych. Jedni zapytywali: czy przez instytucye rozumié on miasteczka zamknięte i miasteczka zbutwiałe; inni dowodzili ze swoiey strony, iż mu niepodobna zadość uczynić publiczney opinii bez wystawienia na szwank trwałości instytucyy: ministeryum zaś przeciwnie tego iest przekonania, iż naraziłoby instytucye na wielkie niebezpieczeństwa, przez odmówienie zadosyć uczynienia opinii publiczney. Instytucye rzeczone, w pierwiastkach, całą powagę swoię ugruntowały na miłości i przywiązaniu Anglików, i na tych podstawach i nadal opierać się powinny. Nie ubiegaiąc się za poklaskami nadzwyczaynych wymagań ducha stronniczego, rząd pragnie zaiąć mieysce między dwiema ostatecznościami i przedstawić parlamentowi proiekt reformy, odpowiadaiący życzeniom każdego rozsądnego człowieka.

Mowca, rozwiiaiąc pobudki, okazuiące konieczność reformy, zaczyna od przypomnienia, że wedle dawney konstytucyi kraiowey, postanowienie prawa wymagało zgody całego narodu; ta zgoda oświadczaną była przez reprezentantów w parlamencie; około 120 miast ciągle wysyłało deputowanych, inne zaś posiadały prawo wyboru, stosownie do wzrostu lub upadku swych bogactw i znaczenia w kraiu; lecz w pierwszych czasach historyi naszey, uważano prawo wysyłania reprezentantów na parlament za służące bez zaprzeczenia całemu narodowi. Ztąd, rzecz iest niezawodna: że w obecnym rzeczy stanie, naród angielski nie posiada reprezentacyi rzeczywistey. Cudzoziemiec, przed którym utrzymuią, że Anglia nie ma sobie równego kraiu co do bogactw i przemysłu, co do cywilizacyi i znaiomości; że się pyszni ze swoiey wolności i prawa wyboru co siedm lat reprezentantów, obowiązanych czuwać nad zachowaniem tey wolności; cudzoziemiec ten, z ciekawością pragnąc się nauczyć: iakim sposobem tworzy się owa reprezentacya, zdziwiłby się nie pomału, uwiadomiony, że ta kupa gruzow dwóch deputowanych wysyła, że takowe prawo przywiązane iest do tego muru, do owego parku bezludnego, gdy tymczasem miasta wielkie, zamożne, w których iest główne ognisko czynności, przemysłu i światła, reprezentacyi nie maią! Zwiększy się ieszcze iego podziwienie, na widok zepsucia panuiącego w miastach, maiących liczne zgromadzenie stanowiące, iak naprzykład Liverpool, gdzie wyborcy bez skrupułu na wagę złota swoie wota przedaią. Obecny przeto stan reprezentacyi narodowey, sprzeciwia się zdrowemu rozsądkowi. Ale, powiedzą: rząd iest sprawą polityczną, a dopóki izba niższa posiadać będzie zaufanie publiczne, nierostropną byłoby przedsiębrać reformę. To rozumowanie mogło bydź przyięte, dopóki naród nie oświadczył się za reformą; dopiero, ze wszech stron państwa, opinia publiczna głośno się iey domaga, a ufność, iaką izba niższa szczycić się mogła, mieysca iuż dzisiay nié ma. Pod iakimkolwiek względem rzecz tę rozważamy, bądź pod względem prawa, bądź rozsądku, lub też przyzwoitości polityczney, oczywista iest, że reforma ma za sobą wszelkie rozumowanie.

Ministrowie słusznie osądzili, że dla zadosyć uczynienia opinii publiczney, nie dość iest poprawić niektóre głównieysze wady systematu; podług ich przekonania wewnętrznego, żaden śrzodek cząstkowy, żadna mamiąca lub pozorna reforma, nie zdoła zapewnić trwałości tronu, dodać sił parlamentowi, ani też zaspokoić narodu. Jakie są główne nadużycia, na które się uskarżaią? 1) Mianowanie członków izby przez osoby poiedyńcze; 2) wybor ich przez korporacye zamknięte; 3) nakoniec koszta wyborów. Na zaradzenie pierwszemu z tych nadużyć, rząd proponuie pozbawić zupełnie wolności wyborczey tych miast, które poiedyńczym osobom daią prawo wyboru, iakowe ma służyć całey gminie. Śrzodek ten iest stanowczy, śmiały, i w zwyczaynych zdarzeniach, prawa tego rodzaiu szanowane bydź powinny; ale, podług słów dostoynego członka (sir R. *Peel*) w podobney okoliczności (podwyższenie podatku wyborczego w Irlandyi, wnoszone przez niego przed dwiema laty) „prawo wyboru, różni się istotnie od prawa własności, i wszelkich innych praw osób poiedyńczych. Jest to pełnomocnictwo publiczne, w potrzebach publicznych powierzone, którego dotykać się z naywiększą ostróżnością i baczeniem należy: w każdym razie możemy na nie powstawać, skoro interess publiczny iawnie wymaga tey ofiary.”

Rząd, nie mogąc otrzymać dokładnych wiadomości o bogactwie i ludności każdego miasteczka, wziął za zasadę rachunku swego, popis roku 1821, i proponuie odiąć przywiley wyboru wszystkim miasteczkom, których ludność, wedle pomienionego popisu, nie dochodzi dwóch tysięcy, ich zaś liczba wynosi 60. Miasteczka, w liczbie 47, których ludność nie dochodzi cztérech tysięcy, posyłać maią na parlament iednego tylko członka, zamiast dwóch. *Weymouth*, co teraz wybiera cztérech, tylko dwóch mieć będzie. Ogół takowych odmian zmnieyszy o 168 liczbę członków izby. Dla usunienia nieiednostayności, zachodzącey w rozdzieleniu prawa wyboru pomiędzy miastami, rząd wnosi, ażeby to prawo służyło wszystkim mieszkańcom (dziedzicom lub dzierżawcom) domów, opłacaiących 10 fun. sterl. podatku (*rates*) na rok; teraźnieysi wyborcy, posiadaiący prawo wyboru, będą go używali aż do śmierci, pod warunkiem mieszkania

w mieście, gdzie ie wykonywaią, wszyscy zaś niezamieszkali wyborcy przestaią należeć do zgromadzenia wyborczego, którego dziś są uczęstnikami, co nie przyczyni wielkich niedogodności, gdyż się rozumié, iż oni wedle prawa zostaną wytorcami na mieyscu ich zamieszkania. Taki iest proiekt ministerium we względzie miast i miasteczek.

Co się tycze wyborów w hrabstwach, wypada dozwolić tego wszystkim dzierżawcom (copyholder) ziemi, przynoszącey 10 f. s. na rok, który ma prawo bydź członkiem sądu przysięgłych, iakoteż każdemu arendarzowi właścicielstwa, przynoszącego 50 f. s. na rok.

Po wyłożeniu pobudek, które skłoniły ministerium do zmnieyszenia w Izbie obecney liczby członków, która iest zbyt wysoka, dostoyny lord wchodzi w szczegóły rozkładu tey części deputowanych, iacy przez odięcie prawa wyboru niektórym miasteczkom pozostaną. Siedm miast wielkich, które zgoła reprezentancyi nie maią, iakoto: 1) *Manchester* razem z *Salford*; 2) *Birmingham* z *Aston*; 3) *Leeds*, 4) *Greenwich* z *Deptford* i *Woolwich*, 5) *Wolverhampton* z *Bilston* i *Sedgeley*, 6) *Sheffield* i 7) *Sunderland* z *Wearmouths*, posyłać będą każde po dwóch członków na parlament; dwadzieście innych miast otrzyma podobnież prawo wyboru, którego są pozbawione, lecz tylko iednego reprezentanta mieć będą; wiekwza część metropolii, obeymuiąca 900,000 ludności, która nie ma reprezentacyi w parlamencie, podzielona będzie na cztéry części, z których każda wybierze dwóch członków. Wyspa *Wight* mieć będzie iednego, a doda się dwóch ieszcze 27 hrabstwom przednieyszym (iakiemi są *Chester*, *Derby*, *Durham*, *Glocester*, *Lancaster*, *Norfolk*, *Somerset*, *Suffolk*, *York*, *Wilts*, *Warwick*, *Cumberland*, *Northampton*, *Cornouailles*, *Devon*, *Essex*, *Kent*, *Lincoln*, *Shrop*, *Stafford*, *Sussex*, *Nottingham*, *Surrey*, *Northumberland*, *Leicester*, *Southampton* i *Worcester*).

Celem zapobieżenia ogromnym wydatkom, z iakiemi dzisieysze wybory są połączone, zakreślenia terminu dla tych, które niekiedy ciągną się przez czas nader długi, tudzież zaradzenia częstym sporom z powodu kwalifikacyi wyborców, rząd proponuie ułożyć listę urzędową tych ostatnich. Listy takowe sporządzone i sprawdzone ze wszelkiemi formalnościami, iakie mówca wyłuszcza, będą ogłoszone 1go grudnia każdego roku i służyć do wyborów w roku następuiącym; same elekcye nie dłużey nad dni dwa trwać powinny w miastach i miasteczkach. W hrabstwach wybory otwarte będą przez dni trzy, i rozdzielone po różnych powiatach tak, iżby każdy wyborca nie miał więcey nad 15 mil drogi do mieysca wotowania.

Komissya, złożona z członków rady tayney, zaymie się oznaczeniem rozdziału hrabstw, maiących prawo mianowania cztérech członków, na dwie części, wybieraiące każda po dwóch deputowanych, ta kommissya, prócz tego, mieć będzie prawo wnoszenia, aż do konkurrencyi 300 wyborców, przyłączenia więcey płacących w miastach, które zachowały prawo wyboru, a gdzie liczba mieszkańców opłacaiących podatku 10 f. s. nie będzie dochodziła 300.

Nareszcie, kończąc rzecz o reprezentacyi angielskiey, lord *John Russel* oświadczył, że nabycie własności w iedném z miast, którym prawo wyboru ma bydź nadane, przyniesie dla nabywcy wolność wyboru w tém mieście, lecz mu iey nie daie do wyboru reprezentantów hrabstwa, w którém miasto iest położone. Mieszkańcy zaś miast takich, posiadaiący dopiero to ostatnie prawo, zachowaią ie aż do śmierci. Co się tycze wyborów, których dzisieysze prawo wyboru deputowanych z hrabstw opiera się na posiadaniu dóbr lennych (*francs fiefs*) 40 szyl. dochodu przynoszących, żadna nie podaie się odmiana; gdyż ci wyborcy maią za sobą wszelkie potrzebne warunki.

Mowca przechodzi następnie do odmian, proponowanych w reprezentacyi Xięztwa Wallii i Szkocyi. W pierwszém, miasta niemaiące deputowanych, będą przyłączone do miast sąsiednich, posiadaiących prawo wyboru; toż prawo będzie nadane nowemu powiatowi z sześciu miasteczek, które spólnie iednego członka do izby posyłać będą.

Co się tycze Szkocyi, tu nadużycia bardziey są obrażaiące, niż w Anglii. W wielu hrabstwach, ogólna liczba wyborców wynosi ledwie 2,304, a znaczna ich część żadney nie posiada własności w hrabstwach, gdzie ma prawo wyboru; dwadzieścia dwa takich hrabstw wybierać będą po iednym deputowanym; dwanaście innych po dwa razem wybiorą iednego reprezentanta; mieć będą prawo wyboru następuiące miasta: *Edymburg* 2 deputowanych, *Glasgow* 2, *Aberdeen*, *Paisley*, *Dundee*, *Greenoch* i *Leith* (razem z *Portebello*, *Musselbourgh* i *Tisherrow*) każde 1, równie iak inne wydziały miast exystuiących, wyłączywszy wydział zachodni hrabstwa *Tife*, który iest zniesiony i wotować będzie na elekcyach hrabstwa. Podatek wyborczy taki sam będzie, iak w Anglii. Inne szczegóły, co do listy wyborców, trwania elekcyi i t. d. teyże są treści, co i powyższe.

Irlandya mnieyszey wymaga reformy: gdyż iey reprezentacya urządzoną w roku 1800, w epoce unii; nie ma tu miast podobnych angielskim, które się pozbawiaią prawa wyboru. Nie zaydzie przeto żadna odmiana w reprezentacyi miast irlandzkich; iedynie dla zaradzenia niedogodności z powodu ograniczenia w niektórych prawa wyboru do nader małey liczby osób, toż prawo rozciąga się na każdego mieszkańca, posiadaiącego lub maiącego dóm przynoszący corocznie 10 f. s. i zamieszkałego w nim od sześciu miesięcy. Trzy główne miasta *Belfast*, *Limerick* i *Waterford* będą miały więcey po iednym deputowanym. Żadna odmiana nie nastąpi w opłacie wyborczey z hrabstw. Każdy duchowny, posiadaiący beneficium, będzie pomieszczony na liście wyborców, iako dzierżawca posiadłości, przynoszącey 50 f. s. na rok.

Ponieważ dzisia liczba członków izby niższey wynosi 658, zatém przez odięcie prawa wyboru niektórym miastom będzie zmnieyszona o 168; lecz dodawszy 5 nowych członków na Szkocyą, 3 na Irlandyą, 1 na xięztwo Wallii, 8 na Londyn, 34 na wielkie miasta, a 55 na hrabstwa angielskie, wypadnie, że proiektowana reforma, ograniczy izbę do 596 członków, to iest: zmnieyszy ich liczbę tylko o 62. Liczba nowych wyborców, którzy tym sposobem nabędą uczęstnictwa w wyborze reprezentacyi narodowey, wyniesie 500,000 posiadaiących własność, bezpośrzednio maiących interes w pomyślności publiczney, i na których można rachować w każdey walce, iaką kray na obronę parlamentu i tronu ponosić będzie.

Odpowiadaiąc daley na zarzuty, iakie mogą bydź uczynione, względem niedostateczności planu reformy, podawanego ze strony rządu, dla tego, iż nie proponuie, ani skrócenia trwałości parlamentu, siedmiu lat zakreśloney, ani sekretnego wotowania na deputowanych, mowca czyni uwagę, że ieśliby trwałość parlamentu była ścieśniona, iego członkowie nie mieliby dosyć czasu do doyrzałego oddania się pracom swoim; że zresztą rząd ograniczył się w obecnych okolicznościach porządną organizacyą zgromadzenia stanowiącego, odkładaiąc do dalszego czasu roztrząśnienie wszelkich przedmiotów, niezespolonych istotnie z tą organizacyą.

Co do taiemnego wotowania, lord *John Russel* mniéma, że podobny sposób elekcyi służyłby na pokrycie nieskończoney liczby podstępów i zbrodni. Zdaie mu się także, iż każda klassa odpowiedzialną bydź powinna.

Kończy rzecz swoię ogólnémi uwagami nad pobudkami, które skłonić powinny izbę do przyięcia podawanych środków; tak postępuiąc, izba niższa okaże światu, że nie chce bydź więcey zgromadzeniem reprezentantów niektórych tylko klass, lecz pragnie składać ciało prawdziwych reprezentantów narodu, z łona iego wyszłych, dzielących iego uczucia, mogących żądać pomocy iego w trudnościach na przyszłość: gdyż, równie, iak cały naród, niczego więcey nie pragnie, tylko chwały i pomyślności Anglii.

Wniosek ten poparł *sir J. Sebright*; zaś *sir R. H. Inglis* powstał przeciwko niemu i plan dostoynego lorda, nazwał głupim i do uskutecznienia niepodobnym. *M. H. Twiss*, także mu przypisuie szaleństwo i niesprawiedliwość. Po wysłuchaniu ieszcze kanclerza skarbu za proiektem, i lorda *Gower*, który go mianował wątpliwym i zuchwałym, izba odłożyła dalsze spory do dnia iutrzeyszego. Posiedzenie skończyło się o kwadransie po północy. (*J.d.S.P.*)

Sprawy Niderlandzkie.

Haga dnia 28 lutego.

Sztafeta od jenerała *Dibbets*, wyprawiona dnia 23 z *Maestrychtu*, przywiozła wiadomość, iż Belgowie w rzeczy samey zdaią się gotowść do zaniechania blokady fortecy, na skutek, zapewnie, rapportu, uczynionego przez kommissarzów angielskich. Jenerał *Daine* pisał do jenerała *Dibbets* dnia 22 z *Tongers*, iż wydał potrzebne rozkazy do ułatwienia mieszczanom i woyskowym wolney kommunikacyi między *Maestrychtem* i *Akwisgranem*, podobnaż kommunikacya otworzoną zostanie między *Maestrychtem*, a Brabancyą północną.

— Król wyznaczył kommissyą, z dziewięciu członków złożoną, któréy poruczono rozpatrzenie naszego kodexu cywilnego i kryminalnego, iakie może okazało się potrzebném z powodu oddzielenia Belgium.

— Mówią w *Bredzie*, iż ieżeli kroki nieprzyiacielskie znowu się rozpoczną, Xiąże *Fryderyk* obeymie naczelne dowództwo nad woyskiem, które byłoby podzieloném na trzy dywizye.

— *Dnia 4 marca.* —

Jenerał *van Geen* przybył pozawczora do *Bredy* z częścią swego sztabu głównego; lecz główna kwatera znayduie się ieszcze w *Vught*. Powiadaią, że woysko zaymie pozycyą od *Bredy* do *Eindhoven*; a wówczas główna kwatera będzie przeniesioną do *Tilburga*.

— Za pośrednictwem konsula niderlandzkiego w *Hâvre-de-Grace*, zostały tam otworzone zapisy na wsparcie familii żołnierzy morskich, którzy zginęli na szalupie kanonierskioy *van Speyka*. Pomnik narodowy, przeznaczony do uwiecznienia pamiątki bohatérskiego czynu, walecznego porucznika *van Speyka*, będzie, iak powiadaią, wystawiony w *Egmond-van-Zee*: stanowić go będzie wspaniała latarnia morska, która będzie nosiła imię latarni morskiey *van Speyka*.

— Jenerał *Dibbets* donosi pod dniem 25 lutego, iż kommunikacya między *Maestrychtem* i *Akwisgranem* iest iuż zupełnie wolną. Wiadomości w tym przedmiocie codziennie są sobie sprzeczne; droga iest iuż otworzoną, iuż zamkniętą, podług woli *Daina* i *Mallineta*, którzy w tym przedmiocie z sobą się nie zgadzaią; jenerał *Dibbets* wysłał dnia 26 mocny patrol iazdy do *Lannaken*, gdzie nie znalazł iuż woysk nieprzyiacielskich. Woyska hollenderskie zaięły też wsie *Heugem*, *Heert* i *Schaan*; tegoż dnia mieszkańcy wsi przywozili iuż wiele artykułów żywności do fortecy. (*J.d.S.P.*)

Bruxella dnia 1 marca.

Dziennik antwerpski zawiera artykuł następny o protokule z dnia 27 stycznia, który nie iest ieszcze wiadomy: pomimo niewdawania się Francyi, lord *Ponsonby* zakommunikował komitetowi dyplomatycznemu protokół z dnia 27 stycznia, względem podziału długów. Konferencya otwarcie oświadcza, iż przyymuie za zasadę traktaty 1815 roku, że wpatruie się w ogół długów, nie daiąc względu na ich początek, i że dla podzielenia ich rozważa źrzódła skarbu Belgickiego i Hollenderskiego; za zasadę podziału bierze średnią summę podatków prostych, ubocznych i poborów, wnoszonych do kassy publiczney w ciągu 1827, 28 i 29 roku; wkłada zatém na siedm prowincyy, maiących stanowić Belgium, obowiązek opłacenia $\frac{16}{31}$ części długu, a na Hollandyą opłatę pozostałych $\frac{15}{31}$ części. Dla wynagrodzenia tego Belgowie prowadzić będą handel z osadami, dopóki te nie przestaną należeć do Hollandyi, pod warunkiem iednak przykładania się także do kosztów potrzebnych dla ich obrony. Likwidacya między Belgium a Hollandyą, ma się odbywać w *Hadze*; i do ukończenia iey Belgium obowiązane będzie tymczasowie opłacać ze swoiey strony procenta od $\frac{16}{31}$ części długu. Port *antwerpski* będzie portem handlowym. Cała siła zbroyna morska należeć będzie do Hollandyi. Pełnomocnicy, uważaiąc dzieło uspokoienia za ukończone, stanowią, ażeby rezolucye wszystkich protokułów były w iedno zebrane i składały iednokształtny szereg artykułów, pod tytułem: „*Zasady oddzielenia Belgium od Hollandyi.*" Kończą na oświadczeniu, iż mocarstwa sądzą mieć prawo do ułożenia tych zasad, lecz nie chcą mieszać się do innych ważnieyszych kwestyy, lub stanowić o władzy nayważszey Belgium; sądzą się także mieć prawo oświadczyć: że według nich, panuiący tego kraiu, powinien koniecznie zadosyć uczynić zasadom iego bytu, przez swe stosunki osobiste wystarczać do zabezpieczenia kraiów sąsiednich: a zatém powinien przyiąć postanowienia niniéyszego protokułu i być w stanie upewnienia Belgów względem spokoynego ich używania.

— *Dnia 5* —

Prezydent i radzcy izby obrachunkowey, udali się, dnia 27 lutego, do Reienta, dla złożenia mu swoich powinszowań. Reient dawać będzie posłuchania co soboty, a każdy z ministrów w innych dniach tygodnia.

— P. *Bresson* odwiedził iuż Reienta, nie był on ieszcze odwiedzony przez lorda *Ponsonby*.

— PP. *K. Rogier* i *Jolly*, uprzedni członkowie czasowego rządu, zostali mianowani adjutantami Reienta; P. *Vanderlinden*, został mianowany iego sekretarzem gabinetowym.

— Na posiedzeniu kongressu dnia 1 marca, P. *Rodenbach* podał proiekt mianowania innego deputowanego z prowincyi Limburskiey, na mieysce P. *Surlet de Chokier*; proiekt ten został przyięty. Kongres przyiął, większością 108 głosow przeciwko 15, proiekt do prawa, tyczący się opłaty od przywozu zagranicznego żelaza. — Na posiedzeniu dnia 2, P. *Surlet de Chokier*, żądał uwolnienia od urzędu deputowanego. Kongres zaymował się znowu proiektem do prawa o wyborach, naznaczono *maximum* podatku wyborczego 80 zł. hol. (z *Bruxelli*, *Gandawy* i *Antwerpii*), *minimum* zaś 25 zł. hol. Większa część artykułów prawa, została znowu przyiętą z niektóremi małemi odmianami. Minister skarbu podał we dwóch artykułach proiekt do prawa, w którym żąda, aby go upoważniono do otworzenia pożyczki 12 milionow zł. hol., a w razie iey niedostatku, do wyprzedania dóbr publicznych za 7 milionow. Wielu członków podaie wniosek, aby zapytano rządu: czyli obrał iakie śrzodki, ażeby Belgium przyzwoitą miało reprezentacyą w negocyacyach, maiących się rozpocząć względem żeglugi na *Renie*. W ciągu roztrząsania P. *Robaulx* wyrzekł, iż ieżeli kraie przybrzeżne będą tylko wpływały do ułożenia tego interessu, Belgium nie będzie do niego wpływało, ponieważ przestało być kraiem przybrzeżnym; mieszać się zaś w tego rodzaiu negocyacye, byłoby to oświadczać się przeciwko oddzieleniu naszemu od Hollandyi.— Postanowiono zasięgnąć wiadomości w tym interessie u ministrów. — Kongres odrzucił proiekt P. *Seron*, ażeby wyłączyć z liczby wybierców tych wszystkich, którzy nie umieią, ani pisać, ani czytać. Niektóre lekkie odmiany uczyniono ieszcze w prawie o wyborach, poczém całe prawo zostało przyięte większością 101 głosow przeciwko 51.

—P. *Gendebien* prosił o uwolnienie siebie od obowiązków ministra sprawiedliwości i prezydenta pierwszego trybunału w *Bruxelli*; lecz Reient odmówił mu tego.

— Z polecenia Reienta adjutant iego, P. *K. Rogier*, wyiechał do brygady *Mellineta*, która ciągle dopuszcza się wielkich nieporządkow i wykracza w karności.

— P. Jenerał *Belliard*, nowy poseł francuzki

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 32.

Wilno dnia 16 Marca v. s. 1831 roku.

w Belgium, przybył dnia 3 do *Bruxelli;* nazaiutrz był przedstawiony reientowi przez P. *van de Weyer*. Jenerał dobrze iest znanym w *Bruxelli*, gdzie dowodził dywizyą woyska za czasow cesarstwa francuzkiego. Powiadaią, że nowy ten poseł francuzki upewnia, iż pokoy się utrzyma na lądzie.

— Pruska *Gazeta Stanu*, zawiera następuiące uwagi pewnego Niemca, który powrócił z podróży do Belgium:

„W Belgium wszyscy, dobrze myślący ludzie, opłakuią smutne następstwa, które sprowadziło zaślepienie narodu; lecz zgubny wpływ, wywierany przez pospólstwo, przeciwi się temu, aby przyiaciele porządku i spokoyności, należeli do administracyi kraiu. Pozorna spokoyność panuie w *Bruxelli*, nieufność zaś na wszystkich maluie się twarzach.

„Stronnictwa, które nie odważaią się iuż myśleć o nowém przyłączeniu Belgium do królestwa Niderlandzkiego, oświadczaią się po większey części za Xięciem *Oranii*; inne przeciwnie, myślą tylko, aby się rzucić w objęcia Francyi, pomimo odmówienia, które iuż otrzymało. Co się zaś tycze osób, które rozpoczęły rewolucyą, nie mówią iuż o nich; nie wiedzą nawet o mieyscu ich pobytu. Z pogardą wspominaią o *Potterze*, *van Halenie* i *van de Weyerze*.

„Jeden tylko hrabia *Merode*, iest powszechnie szacowanym. P. *Stassart*, iest lubionym od stronnictwa francuzkiego.

„Wyobrażenie, iakie maią nawet nayoświeceńsi Belgowie o swoiém znaczeniu w stosunkach dyplomatycznych, iest nayśmiesznieysze. Duchowieństwo używa ieszcze wiele powagi, a kościoły napełnione są gwardyakami narodowymi, oficerami i mieszkańcami miast.

„Lecz iakkolwiek wielka iest nędza w *Bruxelli*, nie można iednakże iey porównać z ubóztwem, iakie panuie w *Antwerpii*. Dotychczas to miasto wystawia tylko gruzy: negocyanci obracaią znaczną część ubogiey ludności do uprzątania ulic i ułatwienia kommunikacyi. *Leodyum* i *Verviers*, żądaią być wcielonemi do Francyi; wszyscy tu noszą w pętelce guzikowey kolory francuzkie i kokardę tróykolorową.” (*J.d.S.P.*)

Włochy.

Rzym dnia 19 lutego.

Umysły poczynaią się uspakaiać; iednakże cudzoziemcy nie przestaią opuszczać gromadnie naszego miasta, i udaią się do *Neapolu*, lub do *Florencyi*. Wiadomości otrzymane w *Rzymie* nie są bynaymniey zaspakaiaiące. *Peruvia*, miasto tak ważne, poszło za przykładem *Bononii*. Kardynałowie *Benevenuti* i *Rivarola* wyiechali na prowincye. Mieszkańcy *Bononii* przyięli z oznakami nayświększey czci kardynała *Oppizoni*, swoiego arcybiskupa, który iest powszechnie szanowanym. Dano mu straż honorową, i wyprawiono dlań uczty; uznaią iego władzę duchowną, lecz wyłączony iest zupełnie od polityki. Woyska wyszły z *Bononii* do *Ankony* dla zaięcia warowni tego miasta. Dnia 18 w *Rzymie*, ogłoszono edykt kardynała *Bernetti*; napomina on po raz ostatni prowincye zbuntowane, ażeby powróciły do porządku, i oświadcza, że J. S. postanowił użyć wszelkich sposobów prawnych dla zachowania całości swoich kraiów.

— Podług wiadomości z *Ankony*, dnia 11 lutego, poruszenie rewolucyyne rozszerzyło się od *Bononii* do *Sinigaglia*. Każde miasto zaprowadziło rząd oddzielny, lecz nasiona niezgody prawie wszędzie się znayduią. Cieszono się w *Ankonie* z tego, iż usiłowania nieprzyiaciół porządku wcale się nie udały.

— W *Bononii*, kardynał *Benevenuti* został dnia 22 lutego w więzieniu osadzony, powstańcy pochwycili go w *Osimo*. Rząd tymczasowy urzędowie uwiadomił, iż miasto i twierdza *S. Leona* ze 40 działami, zostały oddane woyskom miasta *Bononii*. Dnia 18, miasto i twierdza *Ankona* były bliskie kapitulowania się. *Dostrzegacz Austryacki*, podług poźnieyszych wiadomości, donosi, że kapitulacya istotnie nastąpiła. Mieszkańcy *Cento* i *Pieve* poddali się także czasowemu rządowi.

— Podług wiadomości, otrzymanych z *Rzymu* pod dniem 23 lutego, to miasto używa zupełney spokoyności, i nie sądzą, aby rozruchy mogły się odnowić. Korrespondencya iest przeciętą, a wiadomości są niezmiernie sprzeczne: mówią naprzykład, że kardynał *Oppizoni* nie przybył ieszcze do *Bononii*. Za przykładem *Peruzy* poszło bogate i ważnieysze ieszcze miasto *Foligno*, gdzie się łączą trzy główne drogi włoskie, które prowadzą do *Ankony*, do *Bononii* i do *Florencyi*. Jedna tylko droga na północy, która iest otwartą, prowadzi do *Viterbo* i *Sienny*. Dnia 18 w *Rzymie* ważny wydany został edykt: Oyciec S. powstaie w nim przeciwko zbytecznemu pobłażaniu legatów i prolegatów, które posłużyło rewolucyonistom za przyczynę do utworzenia gwardyi narodowey; wzywa on swych poddanych do posłuszeństwa, i grozi buntownikom karami duchownemi kościoła. Miasto *Ankona* kapitulowało: półkownik *Sutermann* musiał się poddać. Miasto *Spoletto*, oraz miasta *Terni* i *Narni* także bunt podniosły.

— List pisany z *Lombardyi* pod dniem 25 lutego donosi za rzecz pewną, iż woysko w królestwie podniesionêm będzie do 120,000. Nayiaśnieysza Xiężna *Parmy* ze swoim dworem bawi ciągle w *Placencyi*, i strzeżona iest od 3,000 Austryaków.

— List pisany pod dniem 23 lutego z *Bononii* zawiera, że wszystkie miasta i prowincye, legacye, iakoteż margrabstwa, uznały rząd czasowy boloński, za środkową władzę Związku Włoskiego: tenże list zawiera doniesienie półkownika *Sercognani*, z *Pezaro*, o zaięciu *Ankony*.

— Podług *Dostrzegacza Trazymeńskiego*, wychodzącego w *Peruzie*, od początku rewolucyi, miasta *Todi*, *Fratta* i *Megione*, zatknęły także tróykolorową chorągiew włoską. (*J.d.S.P.*)

Francya.

Paryż dnia 28 lutego.

Hrabina *Ofalia*, żona posła hiszpańskiego, umarła w *Paryżu*, po długiey i bolesney chorobie.

— PP. *St. Cricq* i *Alexander Martin* zostali wyznaczeni przez ministra spraw zagranicznych do weyścia w negocyacye z P. *Gorostiza*, dla zawarcia traktatu handlowego między Francyą a Mexykiem. Sądzą, iż wraz po zawarciu traktatu. Panu *Martin* poruczono będzie reprezentować Francyą w Mexyku, gdzie on sprawował iuż urząd konsula.

— Czytamy w gazecie *Czasy* pod dniem 27 lutego: „konferencya pięciu mocarstw podpisała, dnia 19, protokuł, którego celem iest przeszkadzać, ażeby partye w Belgium nie uciekały się do oręża. Protokuł ten nosi cechę mądrości i stałości. W nim, wykłada się wszystko, co było uczynione dla czego to uczyniono, i iakie są zasady, które kierowały rządami interessowanemi. Zasady te powinny być szanowane od wszystkich ludzi oświeconych i doświadczonych, którzy nie chcą, aby Europa zostawała w zamięszaniu. Konferencya londyńska iest teraz naypotężnieyszą władzą w Europie. Jeżeli ona trzymać się będzie systematu dobrey zgody, przyniesie wielkie korzyści i przyłoży się do powrócenia porządku i do utwierdzenia swobod publicznych, które nie są bezrządem, ani gwałtem. (*J.d.S.P.*)

Ogłoszenie.

1 Opieka Szlachecka pttu Wileń. stosownie do zaleceń Wyższey Zwierzchności, domy za rozmaite skarbowe należności pod zawiadywaniem Opieki Szlacheckiey zostaiące, a w mieście Wilnie położone, iako to: Generałowey Vietingoff, dworek Radcy Stanu Reszki, część domu b. Asessora Sądu Głównego Morawskiego, dwa domy dworzanina Korwella, Starościny Zabłockiey, dom, karczma, dworek na Snipiszkach i grunta Porucznika Wiszniewskiego, dwa domy Regenta Nowickiego, obywatela Zafatego, Kapitana i Asessora Jodziewiczów i Sędziego Byczkowskiego, będą się oddawać w arendę roczną przez publiczną licytacyą w Sali Sądu Ziem. Wileń. na sessyach poobiednich w dniach 19, 20 i ostatecznym 23 terazn. mca marca; życzący więc wziąść powyższe domy w roczną arendę, zechcą iawić się w oznaczonych terminach z prawnemi ewikcyami do teyże sali, gdzie o warunkach przedugodnych w każdym czasie, iak równie i w Kancellaryi teyże Opieki dostateczną informacyą powziąść będą mogli. Datt 1831 roku marca 14 dnia. (Na autentyku podpisano) Prezyduiący w Opiece, Marszałek, Dworu JEGO CESARSKIEY MOSCI Kameriunkier i Kawaler Stanisław Szumski. (229)

Przedaż maiątków.

1 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż z przyczyny niepłacenia przez dzierżawcow maiątkow w Wileyskim powiecie Menczenient Mierzeiewskiego, wsi Kuźmicz i Żurychy, przez Radzcę Stanu Lubańskiego i w Słuckim powiecie Bobowni zmarłego obywatela Bernowicza na termin należących się z tych maiątkow od poiezuitskich kapitałów procentow, i nieubezpieczenie ich szczególną swobodną ewikcyą, na przedaż takowych maiątkow w Rządzie Gubern. odbywać się będą publiczne targi na terminach: pierwszym marca 24, drugim aprila 25, i trzecim ostatecznym maia 26 dnia terażn. 1831 r.; w których wedle inwentarzow pokazano roczney intraty a mianowicie: w inwentarzu maiątku Menczenient: 2306 r. 14 k., w inwentarzu wsi Kuźmicz i Zurychy 586 r. 68 k. sr. i w inwentarzu maiątku Bobowni 1360 r. 41½ k. sr., iakowe też inwentarze i okazane będą przy targach — Zaczém życzący kupić pomienione maiątki, zechcą przybydź do tego Rządu na targi na wyż wyrażone terminy. Marca 7 dnia 1831 roku.

(226) Sowietnik Fribes.

Аренда.

1 Желающіе взять въ аренду староство Болницкое и Толицкое на 10 лѣтній срокъ, считая съ 12 апреля 1831 года съ платежемъ кварты въ Казну, благоволять пожаловать въ Г. Вилкомѣрь, и осведомиться въ трактирѣ въ домѣ Червинскаго отъ приежаго.

Arenda.

1 Zyczący wziąć w arendę Starostwo Bielnickie i Tolickie na termin 10ciołetni, licząc od 12 aprila 1831 roku, z opłatą kwarty do Skarbu, raczą zgłosić się do miasta Wiłkomierza i powziąć wiadomość w traktyerze w domu Czerwińskiego od wjazdu.

Zgubiona pieczątka.

1 Zgubiona została pieczątka, bez oprawy, z obwódką wkoło złotą rznięta na krwawniku, z iedney strony iest herb, z drugiey zaś, w cyfrze związane litery X. K. w około otoczone wężem, ktoby znalazł odbierze nagrody r. sr. trzy. Właściciel uprasza oddać w Redakcyi Kuryera Litewskiego.

Wolno drukować czasowy Policmeyster Korpusu Zandarmów Podpułkownik Rutkowski.

Oświadczenie.

1 Niżey podpisany w imieniu WW. Joachima prowiantmeystra ułańskiey dywizyi 7ey klassy i Kawalera Barbary z Gumowskich Glindziczów zanoszę ninieysze oświadczenie z następnego powodu: W. Jan Gumowski b. Radzca Woiewódzki przez zapis pod rokiem 1816 lutego 9 przed Notaryuszem Łomżyńskim urzędownie sprawiony a między nim, W. Barbarą Glindziczową i dalszym rodzeństwem zawarty, staiąc się dziedzicem maiątku Kossewa, w Obwodzie Łomżyńskim w Królestwie Polskim położonego, przyiął iednoczasowie obowiązek wypłacenia na rzecz W. Glindziczowey złotych pols. 3606.— Wkrótce po takim kontrakcie W. Glindziczowa wydaliła się do familii w Gubernią Grodzieńską i tu iest ciągle zamieszkałą. Oddalona i w panieńskim stanie zostaiąc nie była w możności podnieść summy należney od brata W. Jana Gumowskiego, pobierać od niey procentów, i takową wnieść do xiąg hypotetycznych na maiątek Kossewo, z czego korzystaiąc W. Gumowski, iak doszła pewna wiadomość summy W. Glindziczowey należney nie zahypotekował, co dopełnić był winien; lecz przeciwnie osłaniaiąc od odpowiedzi maiątek Kossewo zmówne przedsiębierze kroki wspólnie z swą żoną W. Konstancyą z Szygowskich Gumowską przyznał dla niey nayniesłuszniey w hypotece Kossewa 10,000 złot. pol. za wyprawę i inwentarz iakoby otrzymane oraz kilka tysięcy złotych pod tytułem posagu; a tą koleią obciążywszy niewolnie maiątek Kossewo sprzedaie przez pośrzednictwo i na rzecz żony rzeczony maiątek, tym celem, ażeby wierzycielom realnym osobistym należytą usunąć satysfakcyą; będąc zniewolona W. Glindziczowa poszukiwać swey kapitalney należności z wszystkoletniemi procentami koleią prawną obrała za plenipotenta W. Jana Tomickiego Patrona przy Trybunale Łomżyńskim pod datą 1830 nowembra 18 przyznała na rzecz iego w Aktach Ziemskich Słonimskich plenipotencyą i takową z potrzebną ilością pieniędzy na expensa przysyła do W. Tomickiego, lecz wydarzone rozruchy w Królestwie Polskiém uczyniły zawadę w przesłaniu, przez co rzeczona expedycya doyść nie mogła swego celu, na czém gdyby W. Barbara Glindziczowa w przyszłości nie szkodowała, ninieysze oświadczenie podaię do publiczney wiadomości a razem wszelkie czynności między WW. Gumowskiemi na iey szkodę dopełniane zaskarżaiąc, zapewniam że o nieważność onych i wyeliberowanie powyższey należności w swym czasie proces popieranym będzie. Takowe oświadczenie iako proszony plenipotent podpisuię. Datt r. 1830 xbra 15 dnia.

Antoni Glindzicz Regent Granicz. Pttu Wołk.

Roku 1830 mca xbra 22 dnia przed Aktami Grodzkiemi Pttu Wołkowyskiego stanąwszy

osobiście W. Ignacy Walewski, oświadczenie powyżey wyrażone skutkiem podaney prośby i zaszłey na oną rezolucyi sądowey, do Akt podał i na dowod w Aktach własnoręcznie podpisał się. Przyiąłem i że iest w Aktach świadczę. (227)

Józef Andrzeykowicz Regent Grodz. Wołk.

Ogłoszenia po raz 2gi i 3ci.

Podrad.

2 Od Kommissyi Wileńskiego Kommissoryatskiego Depo ninieyszém powtórnie ogłasza się czy nie zechce kto podiąć się roczney przewózki terminowemi końmi tróykami i parami rzeczy do woysk nayduiących się wewnątrz Rossyi i za granicami i poiedynczemi za granice, tacy zechcą przybydź do Kommissyi z pewnemi i dostatecznemi na mocy ustaw do skarbu ewikcyami i świadectwami, na prawo targu, na naznaczony w niey na to targ teraznieyszego roku apryla dwudziestego siódmego dnia i po nim we trzy dni przetarg.

Zarządzaiący 4tey klassy Tołubiejew. (225).

---

2 Pozostałe po zmarłym ś. p. Rudolfie Hrabi Tyzenhauzie dobra iuż iego własne, iuż niedzielne z bratem, w gubernii Grodzieńskiey położone, są do wypuszczenia więcey daiącemu w sześcioletnią arendowną possesyą; a mianowicie: w powiecie Nowogrodzkim dobra Rzepichow z attynencyami, w Słonimskim dobra Byteń, w Lidzkim Żołudek Lipiczna i niektóre folwarki od Kamionki, które iuż wyszły z arendowney possesyi; życzący weyść w umowę o possesyą tych dobr, raczą przybydź na dzień 11 apryla v. s. roku idącego do miasta Słonima, gdzie będzie albo ieden z opiekunow, albo plenipotent do zawierania umow dostatecznie upoważniony od obydwóch opiekunów. (224)

---

2 Niżey podpisany maiąc oddaną kamienicę z zabudowaniami, kramkami i placem dziedzicznym w mieście Grodnie na ulicy Brygidzkiey położoną p. dziedzicow Hieronima i Magdalenę Cinkiewiczow w zastawę za summę r. sr. 2,200, zmuszonym został za weyściem do possesyi opłacić dwa długi, oprócz tego na potrzeby i interessa Cinkiewiczow dać w gotówce pieniądze — Z czego wszystkiego massa długu obciążaiącego kamienicę z przynależnościami do f. 18,000 wynosi — Żeby niżey podpisany był pewnym swey należności, ostrzedz każdego iest obowiązany, aby maiący należności w przeciągu dwóch miesięcy iawili się do niżey podpisanego, i żeby na przyszłość na kamienicę powyższą pod upadkiem swey pożyczki, nikt więcey nie kredytował iako długami szacunku ustanowionego z Cinkiewiczami f. 20,000 prócz poszlin, dorównywaiącą, przez ninieysze ogłoszenie zawiadamia. Grodno 1831 mca marca 3 dnia. (216) Johan Stromm.

Ogłoszenie.

O prenumeracie na dzieło pod tytułem: P. Podstolic Romans Administracyjny przez E. T. Massalskiego.

Prenumerata na dzieło pod tytułem: *P. Podstolic Romans Administracyjny przez E. T. Massalskiego*, do wyjścia z druku następnych dwóch tomów przyjmuie się w Wilnie:

w Redakcyi Kuryera Litewskiego.
w Xięgarni Zawadzkiego.
w Czytelni Moritza.
w Sklepie Florentiniego.

W innych miastach i na prowincii: u Kollektorów prywatnych.

Biorącemu bilet wydają się dwa pierwsze tomy. Następne dwa tomy, po wyjściu z druku, dla mieszkańców Litwy i Białejrusi, zostaną kosztem Autora odesłane pocztą każdemu prenumeratorowi do tego miejsca, do którego sam wskaże. I w tym celu Autor upraszа PP. Prenumeratorów tych prowincij, aby raczyli każdy wprost od siebie uwiadamiać go (adressując pod jego imieniem do Redakcyi Kuryera Litewskiego w Wilnie) dokąd życzą sobie mieć odesłane następne dwa tomy; i aby dokładnie wyrażali Gubernię i expedycyę pocztową, w której najzręczniej każdemu z PP. Prenumeratorów odbierać posyłki; tudzież na jakim papierze i u kogo prenumerowano.

Do innych wszystkich miejsc, oprócz Litwy i Białejrusi, następne dwa tomy zostaną odesłane na ręce PP. Kollektorów i każdy z PP. Prenumeratorów otrzyma u swego Kollektora należny mu exemplarz.

Cena: na białym papierze z rycinami: rubli sr. cztéry; na ordynaryjnym papierze bez rycin, rubli sr. trzy, za wszystkie cztéry tomy. Opłata będzie wnoszona całkowita do rąk Kollektora przy odebraniu dwóch pierwszych tomów.

Dla dogodności dotychczasowym PP. Prenumeratorom, exemplarze pierwszych dwóch tomów zostały przesłane do rąk Kollektorów, u których PP. Prenumeratorowie mogą je otrzymać. Jeżeliby wszakże komu albo było zręczniej, albo u Kollektora nie znalazło się exemplarzy, każdy z PP. Prenumeratorów może zgłosić się do Redakcii Kuryera litewskiego; a tam, osobie składaiącej bilet prenumeracijny, exemplarze wydawane zostaną. Ale pocztą odsyłać exemplarzy pierwszych dwóch tomów Redakcija nikomu nie będzie; ponieważ tego warunku nie było w ogłoszeniach tej prenumeraty.

---

3 Od Litewsko-Grodzień. Gubern. Rządu ninieyszém ogłasza się: iż z rozporządzenia wyższey zwierzchności naznaczony iest przy Grodzieńskim Gubernialnym Architekcie pomocnik, z pensyą roczną z summ podatku ziemskiego 600 rub. assygnacyami. — Życzący zatém zaiąć, ten architektorskiego pomocnika obowiązek, powinien z przyzwoitemi o pochodzeniu swoiém i zupełney znaiomości architektoniczney nauki dowodami, przybywać do Grodzieńskiego P. Gubernialnego Architekty. Lutego 27 dnia 1831 roku.

Expedytor Jabłkowski.

Do Dzierżawy.

3 Od Wileńskiey Skarbowey Izby ogłasza się, iż znaydujące się w Brasławskim powiecie w skarbowych maiątkach Sołokach i Jeziorosach, czynszowe artykuły składaiące się z młynów, karczem, szynkow, kram, browarow, i

lezior, które przynosiły w upłynionym 1830 roku arendowney roczney intraty 2011 r. srebrem, przeznaczaią się teraz do oddania w czynszową dzierżawę z publicznych targow 23 i 27 dnia teraźnieyszego mca marca w tey Izbie odbywać się maiących, na iakowe to targi życzący targować się na naznaczone artykuły zechcą przybywać do Izby Skarbowey sami lub wysłać pełnomocników z pewnemi prawnemi wedle Naywyżey utwierdzonego w dniu 17 października 1830 roku postanowienia ewikcyami, powinnemi zawierać w sobie 700 r. srebrem w gotowych pieniądzach lub innego rodzaiu prawną ewikcyą równaiącą się tey summie gdzie im objawione będą i kondycye. (223)

Radzca Dworu i Kawaler Kołkowski.

Oświadczenia.

3. Oświadczenie imieniem JWW. Hipolita Prezydent. Granicz. Apell. Wileńskiego, Adolfa Kapitana Woysk Pol. Wołłkow czyni się z następnego powodu: Urodzony Michał Pilecki Adwokat Subs. Wileńskich pod pretextem adcytacyi sukcessorow zeszłey Maryanny Skretowey umieścił przy Gazecie Kuryera Litewskiego pozew przeciwko oświadczającym się. Wszystkie interessa ułatwiając z należną akuratnością i niedając nikomu pobudki do processu w rzeczach słusznych; oświadczający się są znagleni do wyjaśnienia tey napaści w sposobie nayrzetelnieyszym. Niedawno zmarła Maryanna Skretowa była niegdyś sługą u Xiędza Kanonika Wołłczackiego i za to osiągnęła skrypt darowny, który w roku 1817 zeszły oyciec oświadczających się mając sobie okazany, niewchodząc w ważność onego i inne okoliczności; za wszystkie Skretowey pretensye zapłacił czerw. zł. 600. Po takowey wypłacie Skretowa nieroszcząc żadney pretensyi, przez pamięć tylko na swoje zasługi znaydywała u zeszłego oyca, a następnie u oświadczających się częste wsparcie, i stąd po zdarzoney śmierci oyca naszego, kiedy każdy objawiał swóy stosunek, Skretowa jako zupełnie zaspokojona przez dwa lata o żadney należności nawet niewspomniała. W r. 1829 pierwszy krok Adwokat Pilecki za wyrażoną dawną uspokojoną pretensyą sformował napaść, którey exekwując plan ułożony, zaprowadził wprzódy listowną korrespondencyą, a w ślad tego rozwinął proces w Ziemstwie Wileńskiém okrywając ony imieniem Skretowey, chociaż istotnie sam był przelewnym aktorem: bo za przeyściem takowey sprawy do Sądu Głów., kiedy Skretowa wśród odchodzącey sprawy spieszyła zrzec się wymyślonej pretensyi, Adwokat Pilecki przeciwko ustawie 1811 r. września 17 dnia obowiązującey adwokatow do skłaniania stron do ugody i zabraniającey nabywania przelewami pretensyow, podanym od siebie aresztem zaprzeczył Skretowey wolności kończenia processow i wiekiém obarczoną, a stąd słabą na umyśle skłonił do swoich widokow. Po dekrecie Sądu Głów. Rządzący Senat zapotrzebował dzieła na rewizyą; a między tém Maryanna Skretowa żyć przestała, na którey juramencie Adwokat Pilecki miał oparty cały napastny swóy stosunek: skutkiem więc wyszłego z Rządzącego Senatu dnia 16 sierpnia 1830 r. Ukazu, Sąd Główny Wileński cały takowy interes powrócił do pierwszego stopnia. Pomimo tego urodz. Adwokat Pilecki za różnogatunkowemi dokumentami zdobytemi na Skretowey już własném imieniem zanapastował oświadczających się nowym processem w Sądzie Ziemskim Wileńskim, w którym za niеukaranie tegoż urodzonego Pileckiego penami ewokacyynemi i powrótem kosztow prawnych, przeniesioną została skarga do Sądu Głów. Wileńskiego. Taki jest istotny stan interessow, a z onego gdyby nikt nieuwodził się sukcessyą po zeszłey Skretowey i aby każdy o rodzaju pretensyy urodz. Pileckiego, jak równie i o powodach nas zakłócenia był świadomym, niniejsze do Akt publicznych podajemy oświadczenie. Datt 1831 roku marca 7 dnia.

W imieniu własném i brata mojego podpisuję Hipolit Felix Łaniewski Wołk. Prezes Gran. Wileń. (222)

---

3 Oświadczenie imieniem WJPana Ignacego Odachowskiego Sędziego Gran. Ptu Oszmian. przeciwko W. Tadeuszowi Domeykowi b. Podkomorzemu Ptu Wiley. w rzeczy zjaśniającey się: po śmierci brata mojego rodzonego Jana Odachowskiego, zostawszy naturalnym opiekunem jego córki Kazimiry Odachowskiey — Gdy pomimo podanego objaśnienia przezemnie do Opieki Dworzańskiey Borysowskiey, o niewolném opiekowaniu się JW. Domeyki nad moją rodzoną Synowicą, jako będącego w processie z Odachowskiemi, jey Stryjami i Oycem, o strwonienie ich rodzicielskiego funduszu, przez uprzednie praktyczne opiekowanie się JW. Domeyki, wymożenie podstępnie kwietacyi, dla pozornego usprawiedliwienia się, a w kolei i zagarnienia przemocą całkowitego funduszu po matce naszey; kiedy mimo złożonych prawnych dowodow, podobało się Opiece Dworzańskiey Borysowskiey, w mieyscu dodania mi nieinteressowanych opiekunow, utwierdzić JW. Domeyki z dobranym sobie W. Józefowiczem Adwokatem Subsell. Borysowskich w poczet których umieszczony; niebędąc władny do działania na dobro mojey synowicy, a tylko z boleścią serca poglądając na utrzymanie smutne Kazimiry Odachowskiey w własnym domu Domeyki bez edukacyi i opatrzenia przyzwoitego jey stanowi, na stan smutny jey interessow — Słowem na ruinę widoczną majątku i całego jey funduszu; abym więc w przyszłości nieodpowiadał niniejszém oświadczeniem protestuję się przed całą publicznością, że do tych działań opiekuńskich, nie tylko nie należę, lecz z przywiązania stryjowskiego, szukać dla niey sprawiedliwości w przyszłość nieomieszkam. Datt 1831 r. mca lutego 9 dnia.

Ignacy Odachowski Sędzia Gran. Ptu.

Roku 1831 mca Februaryi 10 dnia skutkiem podaney prośby i nastałey za oną w Żurnale Rezolucyi przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Grodzkiemi Ptu Oszmian. stanowszy osobiście WJPan Ignacy Odachowski Sędzia Gran. Ptu Oszmian. niniejsze oświadczenie do zapisania w protokuł potoczny processowy podał. (215)

Jozefat Łuukiewicz Sędzia Grodz. Oszmian.

DODATEK DRUGI